

unicef

per a cada infància

Iniciatives d'educació en drets

PUNT DE PARTIDA

Els materials educatius, els recursos i les activitats sobre drets d'infància, desenvolupament sostenible i ciutadania global formen part del quefer en educació en drets de la infància d'UNICEF Comité Espanyol.

UNICEF promou en totes les seues activitats els drets i el benestar de la infància. Juntament amb els nostres aliats, treballem en 190 països i territoris per a transformar este compromís en accions pràctiques, i centrem els esforços de manera especial a arribar a la infància més vulnerable i exclosa en benefici de tots els infants i adolescents a tot arreu.

Edició

Publicat per Fundació UNICEF – Comité Espanyol
Educació en Drets d'Infància i Drets Digitals
Direcció d'Incidència, Programes i Aliances

Coordinació editorial: Amaya López de Turiso
Contribucions: Aridane Hernández, Oscar Belmonte,
Carlos Cuesta, Nacho Guadix

Correu electrònic: educacion@unicef.es
Lloc web: www.unicef.es/educa

Desembre del 2024

Esta publicació s'ha creat amb una llicència Creative Commons Reconeixement, No comercial, Sense obra derivada 4.0 Internacional, llevat dels continguts en què s'indica expressament un altre tipus de llicència.

Les il·lustracions inclouen imatges originals de:

Portada: iStock.com/AaronAmat | Pàgina6: Freepik | Pàgina8: Freepik | Pàgina10: Freepik | Pàgina12: iStock.com/liravega | Pàgina14: Adobe Stock/VectorMine | Pàgina16: Adobe Stock/rudall30/TMvectorart | Pàgina18: Adobe Stock/Mary Long | Pàgina20: Adobe Stock/Chitrapon | Pàgina22: Adobe Stock/WAWAWA | Pàgina24: Adobe Stock/virinaflora | Pàgina26: Adobe Stock/SERHII

Finançat per:

Esta publicació té la col·laboració de la Cooperació Espanyola per mitjà de l'Agència Espanyola de Cooperació Internacional per al Desenvolupament (AECID). El contingut de la publicació és responsabilitat exclusiva d'UNICEF Comité Espanyol i no reflectix necessàriament la postura de l'AECID.

ÍNDEX DE CONTINGUTS

Introducció.....	4
1 Integració dels drets de la infància i l'adolescència en el Projecte Educatiu de Centre (PEC)	6
2. Inclusió d'activitats de drets en la Programació General Anual (PGA)	8
3. Autoavaluació institucional i pla d'acció	10
4. Formació docent en drets de la infància i l'adolescència	12
5. Anàlisi de riscos	14
6. Elaboració de protocols d'acció davant la violència	16
7. Pla de prevenció de l'assetjament escolar	18
8. Promoció d'estructures de participació	20
9. Activitats relacionades amb el desenvolupament sostenible	22
10. Prevenció de manifestacions d'odi i discriminació	24
11. Educació sobre drets digitals	26

INTRODUCCIÓ

Si estàs llegint esta guia potser és perquè el teu centre educatiu té interès a formar part de la xarxa de centres que col·laboren amb UNICEF en la promoció d'un **enfocament educatiu basat en els drets de la infància** i l'adolescència. És probable que hages sentit parlar dels reconeixements anuals a centres que participen en la iniciativa "Centres referents en drets de la infància" o que estiguen interessats a presentar la vostra candidatura a esta iniciativa. També és possible que no sàpies què és exactament l'educació en drets i que hages arribat ací a través d'una cerca a Internet sobre alguna qüestió relacionada.

Siga com vulga, esperem que les coses que exposem en este manual et servisquen per a entendre millor el **context** de l'educació en drets d'infància, el **compromís** que comporta abordar-la i la **repercussió positiva** que té sobre els centres que la introduïxen en el seu projecte educatiu.

El manual se centra en les **iniciatives bàsiques** necessàries en les primeres etapes del camí d'una escola amb enfocament de drets d'infància i adolescència. No obstant això, també pot ser útil per als centres educatius que, tot i que fa temps que despleguen el programa, tenen dificultats per a fer-lo avançar. Un repàs de les activitats bàsiques pot ajudar a prendre impuls.

L'educació en drets com a marc

L'educació en drets de la infància i l'adolescència és un enfocament educatiu inspirat per la Convenció sobre els Drets de l'Infant (CDI). La CDI és el tractat internacional amb més suport de la història, forma part de la legislació espanyola des de l'any 1989 i és de compliment obligatori fer lleis, polítiques i procediments que complisquen i despleguen els preceptes de la CDI. Això afecta de manera especial els centres educatius, ja que directament la llei els convertix en un dels **garants** del dret a l'educació d'infants i adolescents i, indirectament, en **responsables** del compliment dels altres drets de la infància en l'àmbit escolar.

Uns quants beneficis d'este enfocament:

- Fer explícit l'enfocament de drets permet a tota la comunitat educativa (també als infants) **participar-hi**, cosa que facilita el compromís en diversos àmbits i contribueix al clima escolar.
- El marc de drets de la infància aporta un fil conductor a diverses activitats del projecte educatiu i les agrupa de manera que **l'interés superior** de l'infant queda al centre del procés.
- El fet d'incorporar els drets de la infància a la rutina escolar, de manera vivencial, fomenta el desenvolupament de les capacitats de cada estudiant, cosa que li permet **assolir el seu màxim potencial**.
- L'enfocament de drets és incompatible amb la discriminació, de manera que la comunitat educativa avança per a trobar **formes de convivència i d'entesa** que no deixin ningú al marge.

Un enfocament de drets no és una vareta de virtuts que canvia un centre educatiu de manera ràpida i fàcil. És un **procés**, molt engrescador i interessant, que requereix temps, compromís, preparació i planificació. El resultat, malgrat tot, **compensa l'esforç amb escreix**.

Emprendre un procés de transformació del centre educatiu per mitjà dels drets de la infància és un camí que pot ser llarg i no lineal, pot requerir temps i recursos i a vegades demana una atenció profunda en alguns aspectes. Saber bé per què ens embarquem en este projecte i per què el duem a terme ens ajudarà a no perdre el rumb ni la motivació al llarg del temps. Esperem que esta guia vos ajude a aconseguir-ho.

Com s'usa esta guia

Esta guia inclou 11 passos per a poder avançar en un enfocament d'educació en drets de la infància i l'adolescència. No és un camí necessàriament lineal i l'ordre en què es mampreguen no cal que siga el de la guia.

L'única excepció potser són les dos primeres accions: **la integració dels drets de la infància en el projecte educatiu de centre (PEC) i la inclusió de les activitats en la programació general anual (PGA)**. Proposem començar per estes accions perquè són les que ajuden la comunitat escolar a marcar l'inici del camí i a estructurar i situar en el calendari les altres activitats.

Cada acció es descriu en una fitxa independent que resumix els aspectes principals de cadascuna. Estes fitxes no són exhaustives i hi ha més informació relacionada en els recursos addicionals que s'esmenten en cadascuna.

Per acabar, este és un document viu; si tens qualsevol aportació, dubte o suggeriment, ens els pots fer arribar a educacion@unicef.es

INTEGRACIÓ DELS DRETS DE LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA EN EL **PROJECTE EDUCATIU DE CENTRE (PEC)**

“No hi ha vent favorable per a qui no sap on va.”
— Sèneca

DESCRIPCIÓ GENERAL

Fer visibles els drets de la infància i l'adolescència dins del projecte educatiu de centre.

OBJECTIUS

- Informar i fer participi la comunitat educativa del compromís del centre amb l'educació en drets de la infància.
- Establir les bases per al desplegament de programacions anuals que incloguen activitats d'educació en drets de la infància.

POSADA EN MARXA

Complexitat: ● ○ ○ ○ ○

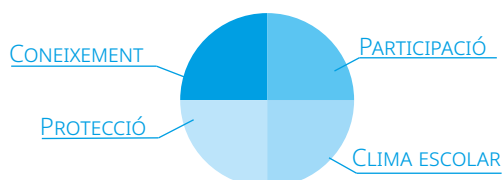
Temps emprat: ● ○ ○ ○ ○

Necessitat de seguiment: ○ ○ ○ ○ ○

Avaluació: ● ○ ○ ○ ○

Calendari: Inici del curs escolar.

ÀMBITS

La inclusió dels drets de la infància en el projecte educatiu de centre (PEC) implica necessàriament un compromís per a equilibrar els quatre àmbits al llarg del procés.

Etapes clau

- Assolir un **consens** entre les parts responsables d'elaborar el PEC sobre la inclusió dels drets i la manera com s'hi inclouen.
- Identificar els **apartats del PEC** on considerem adequat esmentar els drets de la infància i l'adolescència (pot ser en la presentació o pot ampliar-se a altres epígrafs com el context, la història, les senyes d'identitat, la metodologia, el pla de convivència...).
- Fer al·lusió en el PEC a la Convenció sobre els Drets de l'Infant o fer **referència expressa** als drets de la infància i l'adolescència, els principis rectors o aspectes concrets de l'aplicació d'estos drets en l'entorn escolar.
- **Donar publicitat** al nou PEC entre la comunitat educativa a través dels mitjans habituals de comunicació del centre amb la comunitat (tauler d'anuncis, web, xarxes socials...).

Per què integrar els drets en el PEC és prioritari en un projecte d'educació en drets?

Integrar els drets de la infància i l'adolescència en el projecte educatiu de centre (PEC) és un **primer pas necessari** per a fer explícit el **compromís del centre** amb els drets i per a **situar la comunitat educativa** a l'entorn dels objectius que puguem anar establint al llarg del procés.

La tasca de reenfocar el PEC amb perspectiva de drets ens ajuda a **identificar millor les motivacions** que ens porten a embarcar-nos en un procés d'educació en drets de la infància i l'adolescència.

Com facilita altres iniciatives d'educació en drets?

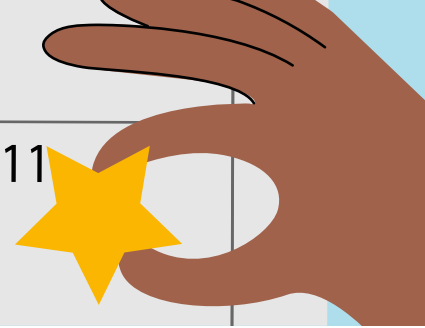
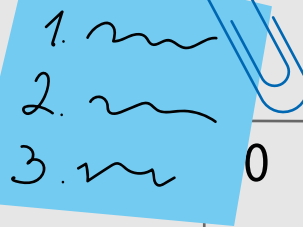
Quan fem esta integració en el PEC **orientem oficialment el nostre quefer cap a un enfocament de drets**, de manera que la comunitat educativa disposa d'una referència formal d'este enfocament en un dels documents estratègics del centre. Així mateix, s'ajuda els nous integrants de la comunitat (famílies d'alumnat nou, docents d'incorporació recent, personal contractat fa poc...) a conèixer l'orientació en drets del centre educatiu tan bon punt entren en contacte amb el centre.

Incloure els drets de la infància i l'adolescència en el PEC ajuda també a **facilitar la participació** en les noves activitats i enfocaments que es puguin incloure en la programació escolar i ajuda a donar un suport formal als canvis que puguin realitzar/se.

Recursos addicionals

Text complet de la Convenció sobre els Drets de l'Infant:

<https://www.unicef.es/educa/biblioteca/convencion-sobre-derechos-nino>

INCLUSIÓ D'ACTIVITATS DE DRETS EN LA PROGRAMACIÓ GENERAL ANUAL (PGA)

“L'ètica, l'equitat i els principis de la justícia no canvien amb el calendari.”
—D. H. Lawrence

DESCRIPCIÓ GENERAL

Planificar l'aplicació de l'enfocament de drets d'infància i adolescència del centre educatiu al llarg de cada curs.

OBJECTIUS

- Determinar quines activitats relacionades amb la defensa i la promoció dels drets de la infància són prioritàries per al centre educatiu cada curs.
- Establir les pautes, els recursos, el temps i els espais per a fer les activitats proposades cada curs.

POSADA EN MARXA

Complexitat: ●●○○○

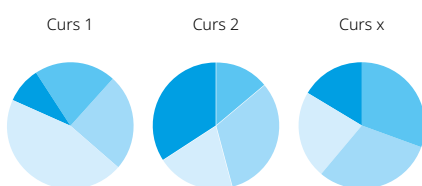
Temps emprat: ●●○○○

Necessitat de seguiment: ●●●○○

Avaluació: ●●●○○

Calendari: Inici del curs escolar.

ÀMBITS

Cada nova PGA pot tindre un pes diferent en cadascun dels àmbits, segons les necessitats detectades (vegeu la iniciativa 3: autoavaluació i pla d'acció), segons les activitats fetes en cursos anteriors o la idoneïtat de tractar unes qüestions determinades en un moment donat.

Etapes clau

- **Identificar les iniciatives i activitats** que considerem prioritàries per al nostre centre educatiu a l'hora d'aplicar un enfocament de drets de la infància i l'adolescència, incloent-hi les presentades en este manual.
- Organitzar estes iniciatives i activitats al llarg del **calendari** de manera que puguen fer-se en un ordre lògic i que s'integren amb la resta de la programació escolar.
- Planificar **l'ús de recursos, espais i temps**, com també determinar quin **nivell de participació** ha de tindre cada grup de la comunitat escolar en cada activitat.
- Establir les **vies de comunicació** amb els participants en l'activitat perquè estiguen degudament informats de les seues responsabilitats tant pel que fa al temps com a la forma.
- Programar **l'avaluació de cada activitat** i la informació als participants sobre els resultats.

Per què és necessari incloure activitats sobre drets de la infància en la programació general?

La planificació del treball que s'ha de fer en matèria de drets durant el curs és necessària per a:

- **Anticipar** les activitats d'educació en drets que es faran.
- Dotar-les dels **recursos, temps, espais i participants** requerits per a posar-les en marxa.
- Afavorir la **coordinació, la comunicació i l'avaluació** d'estes activitats.

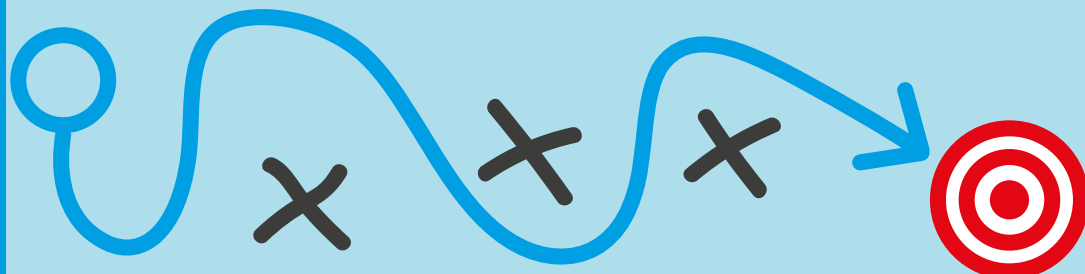
Elaborar la PGA amb una perspectiva de drets ens permet, a més, identificar els **elements de la programació general en què este enfocament es pot fer transversal**, per a afavorir la integració curricular, l'impuls de mètodes orientats a maximitzar el desenvolupament de cada estudiant, les reunions necessàries per al seguiment, l'existència d'un fil conductor entre diverses iniciatives, etc.

Com facilita altres iniciatives d'educació en drets?

- Identificar les activitats de cada curs facilita que puguem anar avançant al llarg dels anys en un **procés planificat i adaptat a les nostres necessitats concretes**.
- Establir un calendari afavorix **l'harmonia amb la programació** de les altres activitats d'educació en drets, cosa que evita la improvisació i la falta de temps i recursos.
- Planificar per endavant cada activitat ens permet **dimensionar-les i ser realistes respecte a la repercussió** que tindran.
- Comunicar les activitats permet a la comunitat educativa entendre-les i integrar-les en el dia a dia del centre, **i també motiva a participar-hi**.
- Avaluar l'activitat i informar sobre el seu desenvolupament i resultats ens permet valorar els avanços, detectar errades, actuar amb transparència i **progressar**.

Recursos addicionals

En l'enllaç següent hi ha exemples de bones pràctiques d'altres centres educatius que poden servir-te d'inspiració: <https://www.unicef.es/educa/buenas-practicas>

AUTOAVALUACIÓ INSTITUCIONAL I PLA D'ACCIÓ

"Els plans són inútils, però la planificació ho és tot."
—D. Eisenhower

DESCRIPCIÓ GENERAL

Crear un document d'autoavaluació que informe sobre el punt des d'on partix la comunitat escolar per a iniciar un enfocament d'educació en drets de la infància i elaborar un pla d'acció congruent amb la situació de partida.

OBJECTIUS

- Involucrar els diversos grups de la comunitat educativa en una reflexió sobre la integració dels drets en la rutina escolar.
- Establir un pla d'acció que permeti avançar des de la situació actual cap a les metes consensuades pels participants durant l'autoavaluació.

POSADA EN MARXA

Complexitat: ●●●○○

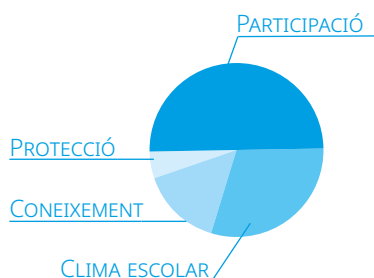
Temps emprat: ●●●○○

Necessitat de seguiment: ●●●○○

Avaluació: ●●●●○

Calendari: Inici del curs escolar.

ÀMBITS

L'autoavaluació és una activitat predominantment participativa i té una repercussió positiva potencial sobre el clima escolar. A més, la reflexió necessària durant les sessions d'autoavaluació permet un coneixement i un interès més grans pels drets de la infància. Pot ser necessari tractar algunes qüestions de seguretat, privacitat i salvaguarda en el disseny de les sessions.

Etapes clau

- **Consultar la informació** disponible en línia sobre l'autoavaluació i el pla d'acció.
- **Decidir quins grups de la comunitat escolar** participen en l'autoavaluació. La primera vegada que es fa pot ser pràctic limitar les sessions a l'equip directiu i docent, però a mesura que s'avança en el desenvolupament d'un enfocament de drets cal tindre en compte la visió d'altres grups.
- Triar un o dos responsables del procés i organitzar els aspectes pràctics de cada sessió: data, nombre de participants, material disponible, convocatòria, informació prèvia als grups...
- Recopilar en cada grup les mesures de millora consensuades pels participants i que han de formar part del document final de millores.
- **Elaborar el pla d'acció** i comunicar als participants el tancament del procés.
- Comunicar els resultats del procés a la comunitat educativa.

Per què són necessaris l'autoavaluació i el pla d'acció?

És important fer este procés periòdicament a fi de:

- **Saber en quin punt ens trobem** respecte a l'educació en drets.
- Reconèixer els **punts de vista** de diversos grups de la comunitat educativa i detectar si són convergents o si hi ha discrepàncies que calga tractar.
- **Acordar entre els diversos grups** quines són les mesures de millora que es consideren prioritàries després de cada autoavaluació.
- Elaborar un **pla d'acció que guie les iniciatives** d'educació en drets que es puguin programar al llarg de l'any en la PGA.
- **Actualitzar este coneixement amb cada autoavaluació**, a mesura que es van implementant mesures i s'avança en l'enfocament de drets de la infància i l'adolescència.

Com facilita altres iniciatives d'educació en drets?

- Involucrar diversos grups de la comunitat educativa en un procés de reflexió i millora els anima a **participar a llarg termini** en altres iniciatives relacionades i contribueix a un clima escolar positiu.
- Conèixer les **diverses perspectives i punts de vista** facilita l'anàlisi de la situació de partida i un establiment d'objectius més d'acord amb la realitat.
- **Establir mesures de millora consensuades** pels diversos grups afavorix que es comprometen a complir-les.
- Elaborar un **pla d'acció servix de guia per a fer activitats** i permet informar la comunitat educativa dels objectius esperats.
- **Repetir el procés després del període d'aplicació de les millores** permet avaluar-ne els resultats i actualitzar el pla d'acció d'acord amb les noves necessitats.

Recursos addicionals

En l'enllaç següent hi ha més informació pràctica sobre l'autoavaluació i el pla d'acció:

<https://www.unicef.es/educa/ideas/autoevaluacion-derechos>

FORMACIÓ DOCENT EN DRETS DE LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA

“L'educació és l'art de fer visibles les coses invisibles.”
– Jean-François Lyotard

DESCRIPCIÓ GENERAL

Promoure la formació de l'equip docent del centre educatiu en qüestions relacionades amb els drets de la infància i l'adolescència, els drets humans i el desenvolupament sostenible.

OBJECTIUS

- Adquirir la metodologia d'ensenyament-aprenentatge pròpia de l'educació en drets i aplicar-la en el disseny d'activitats d'aula.
- Aplicar les possibilitats de transversalització i d'integració curricular de l'educació en drets.
- Entendre l'educació en drets com un enfocament educatiu que afecta totes les dinàmiques del centre.

POSADA EN MARXA

Complexitat: ● ○ ○ ○ ○

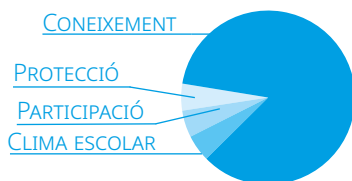
Temps emprat: ● ● ○ ○ ○

Necessitat de seguiment: ● ● ○ ○ ○

Avaluació: ● ● ○ ○ ○

Calendari: Al llarg del curs escolar, en funció de les formacions disponibles.

ÀMBITS

La formació docent és una iniciativa de coneixement dels drets, no sols en els aspectes teòrics i de contingut, sinó també pel que fa a l'aplicació pràctica i la integració en la vida escolar. En la mesura en què la formació aconseguisca els seus objectius tindrà una repercussió indirecta en els altres tres àmbits de l'educació en drets.

Etapas clau

- **Revisar quines opcions de formació en drets hi ha disponibles** al llarg del curs.
- Valorar, dins del claustre, quines persones poden estar **interessades** a fer les formacions cada curs escolar, segons la planificació d'activitats.
- Inscripció i documentació.
- Seguiment, avaluació i posada en comú amb el claustre.

Què fa tan valuosa la formació docent dins del projecte?

L'enfocament educatiu en drets té algunes particularitats metodològiques, d'implementació, d'adaptació i integració dels continguts que fan molt recomanable que una bona part del claustre el conega i que, amb el temps, vaja **adquirint competències relacionades**.

És important fer este procés periòdicament per a poder **actualitzar els coneixements del cos docent** en les matèries relacionades amb l'educació en drets:

- La **formació general** és necessària per a poder establir una base sobre la qual el professorat pot implicar-se en el disseny, la planificació i l'evolució de les diverses iniciatives relacionades amb els drets de la infància i l'adolescència.
- A mesura que el centre educatiu avança en el seu projecte d'educació en drets, pot fer falta que alguns docents participen en **formacions més específiques**.
- Pot ser interessant **compartir alguns aspectes d'estes formacions** amb la resta del cos docent del centre o amb el personal d'administració i serveis, de manera que hi haja un benefici en cascada.

Com facilita altres iniciatives d'educació en drets?

- La formació en educació en drets del cos docent **facilita la realització d'activitats** i fa més fàcil posar en marxa altres iniciatives.
- Alguns aspectes de l'enfocament de drets, encara que pareixen senzills, no són evidents en tota la complexitat. La formació contribuïx a fomentar una **mirada més profunda i analítica** sobre estes qüestions i afavorix una implementació més bona de les iniciatives i activitats.
- La formació, a més, ajuda a **crear consens** respecte a criteris objectius relacionats amb l'educació en drets i a superar la subjectivitat que pot acompanyar algunes qüestions.
- Finalment, la formació contribuïx, a través del foment de la capacitat de **participació**, a enfortir l'autoritat i la influència del cos docent en matèria de drets.

Recursos addicionals

En l'enllaç següent hi ha més informació pràctica sobre les activitats de formació que es proposen periòdicament: <https://www.unicef.es/educa/formacion/cursos>

ANÀLISI DE RISCOS

“Quan el perill sembla lleu, deixa de ser lleu.”
—Sir Francis Bacon

DESCRIPCIÓ GENERAL

Fer un estudi dels riscos potencials que poden afectar l'alumnat del centre educatiu, tant en relació amb la salut física com psicosocial, a fi de proposar mesures i elaborar protocols de prevenció.

OBJECTIUS

- Poder establir una llista de riscos segons la gravetat i la probabilitat que ocorreguen.
- Detectar quins grups i persones poden ser especialment vulnerables a uns riscos determinats.
- Involucrar tota la comunitat educativa en una cultura de la cura i la protecció que permeti previndre riscos i, en cas que es materialitzen, reduir-ne la repercussió.

POSADA EN MARXA

Complexitat: ●●●○○

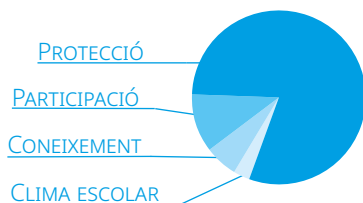
Temps emprat: ●●●○○

Necessitat de seguiment: ●●●●●

Avaluació: ●●●○○

Calendari: En el moment en què s'adapte més bé a l'agenda del centre, programant revisions periòdiques del document cada un cert temps (per exemple, cada any).

ÀMBITS

El component principal d'esta iniciativa és la protecció, però també requereix un nivell alt de participació si es vol fer una anàlisi completa que integre la percepció del risc de diversos grups de la comunitat educativa. El treball de prevenció posterior al procés d'anàlisi de riscos pot ser molt beneficiós per al clima escolar.

Etapes clau

- Avaluació dels **riscos físics i estructurals** del centre escolar, per als diversos grups d'edat i tenint en compte la diversitat funcional de l'alumnat i de les persones que treballen al centre. Esta avaluació es pot fer amb l'assistència d'especialistes en prevenció i riscos.
- Avaluació de possibles **riscos per a la salut**, toxicològics, biològics o climàtics, considerant concretament tant les persones especialment vulnerables, per exemple, alumnes amb malalties cròniques, amb intoleràncies o al·lèrgies, com les situacions extremes com ara epidèmies, successos climàtics inusuals o pics de contaminació ambiental.
- Avaluació de **riscos psicosocials**, o bé derivats del context socioeconòmic del centre o bé de les situacions particulars, incloent-hi la possibilitat de situacions d'assetjament, d'assetjament entre iguals o d'abús o maltractament per part d'adults.
- **Elaboració d'informes** que descriuen els diversos riscos possibles, classificats segons la probabilitat d'ocurrència i la gravetat potencial.
- **Elaboració de plans de prevenció i plans d'actuació i emergència** d'acord amb les necessitats detectades en els informes d'avaluació de riscos.
- **Revisió periòdica** de les avaluacions, dels informes i dels plans de prevenció i d'actuació.

Realment és necessari l'anàlisi de riscos?

Sí, sens dubte. Encara que ningú vol que mai passe res que pose en perill la seguretat, la salut i el benestar de l'alumnat, la millor manera d'evitar-ho és previndre-ho, i el primer pas d'una **prevenció eficaç** és posar en comú tots els aspectes que poden comportar un **risc potencial**.

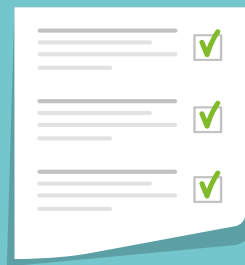
La **comunitat educativa** pot ser una ajuda valuosa per a **identificar riscos i buscar solucions**. La participació de diversos grups de la comunitat escolar al llarg del procés pot **facilitar este procés i fer més eficaç** la implantació de mesures de prevenció i actuació.

Com facilita altres iniciatives d'educació en drets?

- La prevenció de riscos és un element que es **manté invisible fins que falla**. Quan funciona, no sols garanteix la protecció de l'alumnat, sinó que també impulsa el bon clima escolar i dona suport a la participació i al reconeixement dels drets.
- Quan la prevenció i el tractament adequat de riscos no funciona bé, posa en perill molts dels **assoliments aconseguits**, i això repercuteix negativament en el **clima escolar i en la confiança** de la comunitat educativa.

Recursos addicionals

En l'enllaç següent hi ha més informació sobre anàlisi de riscos i altres eines de protecció:
<https://www.unicef.es/educa/proteccion>

ELABORACIÓ DE PROTOCOLS D'ACTUACIÓ EN CAS DE VIOLÈNCIA

*“Ens acostumem a la violència i això no és bo per a la nostra societat.
Una població insensible és una població perillosa.”*
— Isaac Asimov

DESCRIPCIÓ GENERAL

Entre els protocols d'actuació que poden resultar d'una anàlisi de riscos, els relatius a la violència són els més sensibles i, encara que la llei els considera obligatoris, pot ser complicat tractar-los per diverses raons.

OBJECTIUS

- Disposar d'uns protocols contra la violència al centre educatiu que es puguin activar de manera eficaç quan siga necessari.
- Fer participar la comunitat educativa en diverses etapes del disseny i la comunicació dels protocols.
- Formar els grups interessats en la implementació de cada protocol.
- Fer el seguiment i l'avaluació del funcionament o dels problemes que hagen pogut sorgir en l'activació de protocols, per a impulsar-ne la millora.

POSADA EN MARXA

Complexitat: ●●●●○

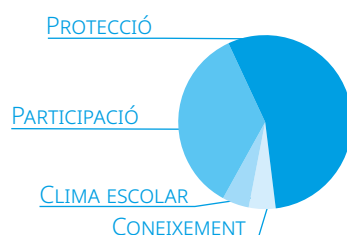
Temps emprat: ●●●●○

Necessitat de seguiment: ●●●○○

Avaluació: ●●○○○ (només en cas que s'activi el protocol)

Calendari: En funció de la planificació anual, donant prioritat als protocols obligatoris en cada CA.

ÀMBITS

A pesar de ser una activitat que té finalitat protectora, a l'hora de posar-la en marxa la llei dona molta importància a la participació de la comunitat escolar (explícitament, de l'alumnat) en els protocols. En la planificació i el disseny de l'activitat és important tindre en compte la participació dels diversos grups de la comunitat educativa.

Etapas clau

- Saber quins són els **protocols d'actuació** contra la violència que segons la llei cal establir als centres educatius: l'abús i el maltractament, l'assetjament escolar, el ciberassetjament, l'assetjament sexual, la violència de gènere, la violència domèstica, el suïcidi i l'autolesió, com també altres manifestacions de violència (article 34.1 de la Llei orgànica 8/2021, de protecció integral de la infància i l'adolescència contra la violència).
- Identificar i donar prioritat als **protocols ja regulats per la nostra comunitat autònoma** en el moment actual i verificar el marc de responsabilitats que determina per al centre educatiu respecte a la manera d'aplicar el protocol en cada context.
- Treballar, amb la **participació de la comunitat escolar** (també l'alumnat), en l'adaptació, la implantació i la comunicació dels protocols al nostre centre educatiu.
- **Formar** els diversos grups de la comunitat educativa en els procediments que els afecten en cas que patisquen o coneguen alguna situació que motive l'activació d'un protocol contra la violència.
- **En cas que s'active algun protocol**, cal fer un seguiment dels procediments que siguin necessaris per a resoldre'l.
- **Avaluar el funcionament** del protocol activat i fer-hi els ajustos necessaris a fi de millorar-lo, siguin de redacció, de comunicació, de formació...

La importància dels protocols contra la violència

A banda de ser un requisit legal, la implementació dels protocols relacionats amb la violència és una **mostra del compromís del centre** amb els drets de la infància i l'adolescència.

L'activació adequada dels protocols és una acció per la protecció de l'alumnat fins i tot en les situacions més desfavorables i, juntament amb altres mesures de prevenció i protecció, **contribuïx a garantir el dret de l'alumnat del centre educatiu a viure lliure de violència**.

Com facilita altres iniciatives d'educació en drets?

A més de la repercussió que l'existència i el compliment d'estos protocols té sobre la protecció de l'alumnat, també hi ha un benefici sobre el **clima escolar** per la manera com **facilita la convivència i els rols** dels diversos grups de la comunitat escolar:

- Per a l'alumnat, la **participació** en la posada en marxa dels protocols facilita que entenguin millor els seus propis drets i les obligacions de protecció de les persones adultes encarregades de la seua educació i cura.
- Per a les famílies comporta un **reforç de la confiança** en el centre educatiu i la tranquil·litat de saber que hi ha uns procediments normalitzats per a tractar qüestions relacionades amb la violència.
- Per a l'equip docent, per a l'equip directiu i per al personal d'administració i servicis comporta aclarir l'actuació que s'espera d'ells en situacions de risc, cosa que millora el **benestar laboral** i la **capacitat d'actuació** en situacions difícils.

Recursos addicionals

En l'enllaç següent hi ha més informació sobre eines de protecció de la infància per a centres educatius:

<https://www.unicef.es/educa/biblioteca/manual-herramientas-proteccion-centros-educativos>

PLA DE PREVENCIÓ DE L'ASSETJAMENT ESCOLAR

“La felicitat per a mi consisteix a gaudir de bona salut, dormir sense por i despertar-me sense angouxa.”

—Françoise Sagan

DESCRIPCIÓ GENERAL

Planificar les intervencions que, segons el context del centre educatiu i les necessitats concretes de cada situació, permeten crear un clima escolar de prevenció de violència i d'assetjament escolar.

OBJECTIUS

- Elaborar un pla que concrete accions orientades als diversos grups de la comunitat educativa per a previndre l'assetjament escolar.
- Involucrar la comunitat educativa en una cultura de prevenció de la violència.
- Enfortir en l'alumnat el coneixement sobre el seu dret a viure lliure de violència i, també, les responsabilitats que comporta en les seues relacions entre iguals.
- Promoure en l'alumnat actituds de no-violència, pau i bon tracte.

POSADA EN MARXA

Complexitat: ●●○○○

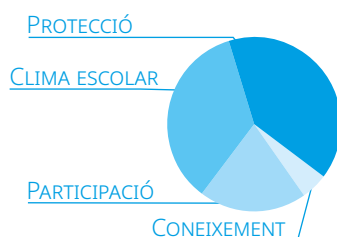
Temps emprat: ●●●●○

Necessitat de seguiment: ●●●○○

Avaluació: ●●○○○

Calendari: Després de l'anàlisi de riscos i en funció de la planificació anual, encara que dates com el Dia de la Pau poden servir com a suport per a accions de mobilització i difusió.

ÀMBITS

Esta activitat unix quasi a parts iguals protecció i clima escolar, perquè les activitats de prevenció tenen una repercussió important sobre el clima. La participació de diversos grups de la comunitat educativa és necessària per al bon funcionament del pla i es pot modular segons l'estructura de participació del centre (vegeu la iniciativa 8).

Etapas clau

- Sobre la base de l'anàlisi de riscos (iniciativa 5), **establir les prioritats de prevenció**, siguen de coneixement sobre el dret a la no-violència, d'identificació de les conductes d'assetjament, de comunicació interpersonal o d'habilitats de resolució de conflictes.
- **Dissenyar activitats** orientades a treballar sobre els punts detectats com a prioritaris, amb la participació de diversos grups de la comunitat escolar en el disseny, la promoció i la posada en marxa.
- Organitzar estes activitats dins del **calendari escolar**.
- Dur a terme tant les **activitats de prevenció programades** per a cada curs com el seguiment i l'avaluació del desenvolupament de cadascuna.
- **Redissenyar i actualitzar** el pla segons les millores aconseguides o les noves necessitats detectades.
- Amb el pas del temps, pot ser interessant donar cada vegada més **autonomia a l'alumnat** en la revisió, en la posada en marxa, en el seguiment i en l'avaluació del pla, segons el seu nivell de comprensió i grau de maduresa (amb l'alumnat més menut hi ha la possibilitat de comptar amb les famílies en este aspecte).

Quines són les claus d'un pla de prevenció de l'assetjament?

L'oportunitat: quan parlem de prevenció ens centrem en un moment i un context escolar en què no s'ha detectat assetjament i en què previndre'l pot fins i tot no semblar necessari o prioritari. Este és precisament el millor moment per a començar un procés de prevenció eficaç.

La responsabilitat compartida: l'assetjament no és un assumpte entre persones individuals, sinó que necessita que hi haja un entorn que l'afavorisca, el tolere o l'ignore. Previndre l'assetjament passa per evitar que es normalitze, i això és responsabilitat de tota la comunitat escolar.

Com facilita altres iniciatives d'educació en drets?

Els plans de prevenció de l'assetjament i les activitats que inclouen ajuden a reforçar el coneixement i la consciència de l'alumnat sobre el seu dret a viure lliure de violència des de tres perspectives complementàries:

- Entendre que la pau, la no-violència i el bon tracte són **drets que pot reclamar i defensar** quan els necessita i que no hi ha justificació per a la violència.
- Fomentar les **actituds de respecte, empatia i dignitat** necessàries per a exercir la responsabilitat de protegir el dret a la pau d'altres alumnes quan es veja compromés.
- La prevenció de l'assetjament té un efecte protector sobre tot l'alumnat, a més de les possibles víctimes. **Evitar actituds violentes en l'alumnat** és també una de les finalitats de la prevenció i és clau dins de l'educació en drets, perquè exercir la violència és incompatible amb el dret de viure en pau.

Recursos addicionals

En l'enllaç següent hi ha més informació sobre eines de protecció de la infància per a centres educatius: <https://www.unicef.es/educa/proteccion>

PROMOCIÓ D'ESTRUCTURES DE PARTICIPACIÓ

“Fins i tot la persona més menuda pot canviar el curs del futur.”
—Galàdriel (a El senyor dels anells, de J. R. R.Tolkien)

DESCRIPCIÓ GENERAL

Disseny i posada en marxa d'estructures i activitats que permeten a l'alumnat participar en les decisions que els afecten d'acord amb les seues necessitats, capacitats i interessos.

OBJECTIUS

- Fomentar la participació infantil i adolescent en la presa de decisions del centre educatiu.
- Identificar els espais i moments més adequats per a la introducció de processos de participació infantil i adolescent.
- Dissenyar activitats, grups i plans que permeten canalitzar la participació de l'alumnat.

POSADA EN MARXA

Complexitat: ●●●●○

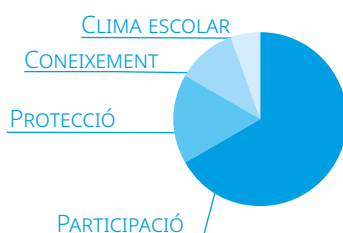
Temps emprat: ●●●●○

Necessitat de seguiment: ●●●○

Avaluació: ●●○○○

Calendari: En qualsevol moment del calendari escolar.

ÀMBITS

Esta activitat se centra clarament a promoure la participació. Tot i així, cal tindre en compte que també són importants aspectes com la salvaguarda i la protecció de l'alumnat en els processos participatius. El coneixement dels drets és necessari perquè la participació siga autèntica i no es quede en una acció simbòlica. El clima escolar es pot veure beneficiat per la participació, però la participació en si mateixa és un dret i no s'ha de fer servir només com a element de millora del clima.

Etapes clau

- **Conèixer** la participació infantil i adolescent i les possibilitats que té dins dels centres educatius.
- Identificar el **nivell actual de participació** de l'alumnat al centre educatiu. Quines estructures s'usen, com funcionen i qui hi té accés.
- Determinar si hi ha **possibilitat d'una participació** més gran de l'alumnat i en quines condicions es podria promoure.
- Fomentar en l'alumnat el **coneixement sobre el dret a la participació**: en què consistix, per què és important, quines responsabilitats comporta...
- Buscar **espais i moments** per a la participació de l'alumnat en activitats, projectes i procediments que ja estan en marxa.
- Identificar com podem encabir la participació de l'alumnat en les **noves activitats, projectes o procediments**, tant en les fases de **disseny i planificació** com en **l'execució**, en el **seguiment** i en **l'avaluació**.

Per què és necessària la participació de l'alumnat?

Promoure la participació infantil i adolescent és necessari perquè el centre educatiu és el lloc on primer podran posar en pràctica les seues **competències ciutadanes**. El dret a la participació, que inclou els drets de llibertat d'expressió, d'informació i d'associació, **s'ha de poder practicar** abans d'arribar al desenvolupament ple en l'edat adulta.

Les competències de participació inclouen **coneixements, habilitats i actituds complexes** que no es desenvolupen espontàniament en complir 18 anys, sinó que s'han **d'adquirir gradualment** al llarg de la infància i l'adolescència. El coneixement dels nostres drets i les responsabilitats vinculades als drets, les habilitats comunicatives o de negociació i les actituds d'empatia, diàleg i respecte es poden enfortir mitjançant la participació escolar.

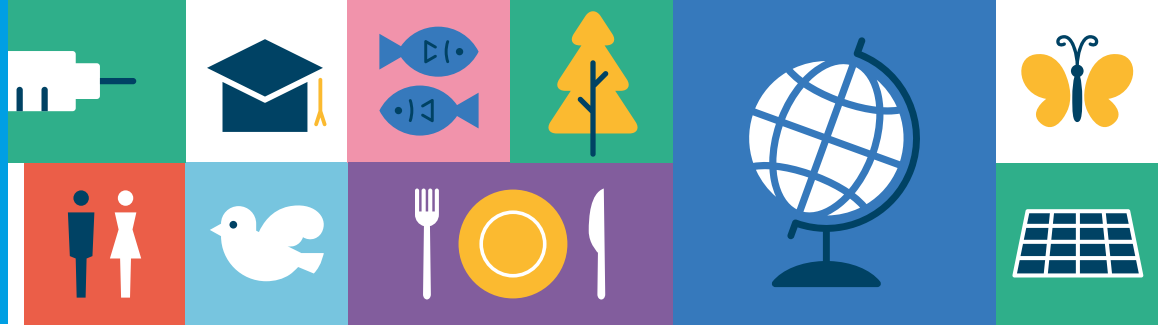
Com facilita altres iniciatives d'educació en drets?

No sempre és fàcil aconseguir la participació de l'alumnat; a vegades per qüestions pràctiques, però sovint per la resistència que pot provocar en una part de la comunitat educativa. No obstant això, és una gran facilitadora de les activitats d'educació en drets:

- La participació **permet posar en pràctica els drets** i entendre millor la dimensió quotidiana que tenen, traient-los del núvol teòric on a vegades, sense voler, els col·loquem quan els tractem només com un contingut didàctic.
- La participació **exercita la responsabilitat** i fa l'alumnat corresponsable de les decisions i accions en què pren part. Això té un gran potencial per a millorar el **clima escolar**.
- La participació també facilita les accions de **protecció** perquè proporciona a l'alumnat estructures, espais i eines de comunicació segures.

Recursos addicionals

En l'enllaç següent hi ha més informació sobre la promoció d'estructures, espais i activitats de participació de l'alumnat: <https://www.unicef.es/educa/participacion>

ACTIVITATS RELACIONADES AMB EL DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE

“Tot allò que li fem al món, ens ho fem a nosaltres mateixos.”
—Mahatma Gandhi

DESCRIPCIÓ GENERAL

Realització d'activitats al llarg del curs que permeten enfortir les competències, l'actitud i els coneixements de l'alumnat relacionats amb la sostenibilitat.

OBJECTIUS

- Dissenyar activitats que permeten a l'alumnat entendre els reptes de sostenibilitat a què s'enfronta el món.
- Fomentar actituds i conductes compatibles amb l'avanç cap a un món més sostenible, just i pacífic.
- Enfortir les competències necessàries per a fer front als desafiaments mediambientals, socials, econòmics i tecnològics que es presenten al nostre alumnat.

POSADA EN MARXA

Complexitat: ●●○○○

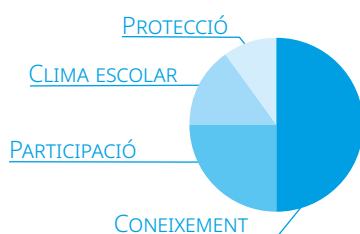
Temps emprat: ●●○○○

Necessitat de seguiment: ●●○○○

Avaluació: ●●○○○

Calendari: En qualsevol moment del calendari escolar. Els dies mundials relacionats es poden fer servir com a moments clau.

ÀMBITS

Les activitats relacionades amb el desenvolupament sostenible tenen un component molt fondo de coneixement dels drets i de participació. Indirectament afavorixen un bon clima escolar i, en la mesura en què ajuden a entendre alguns riscos derivats dels problemes de sostenibilitat, contribueixen a la protecció.

Etapes clau

- **Determinar** els temes de desenvolupament sostenible que ens interessa tractar per etapa i curs segons la integració curricular, els interessos de l'alumnat i el seu grau de maduresa.
- Valorar si pot ser més interessant **l'abordatge teòric** dels temes, la promoció d'activitats i projectes d'**orientació pràctica** o la posada en marxa de propostes de **mobilització i acció i servici**.
- Definir quines **eines i enfocaments** de l'educació per al desenvolupament (ED) ens poden ajudar a una presentació més eficaç de les propostes.
- Identificar **materials i recursos didàctics** que es puguin adaptar a l'enfocament que perseguim per a cada grup.
- Establir vies de **participació** infantil i adolescent en les activitats i els projectes el disseny dels quals ho permeta.
- Fer el **seguiment i l'avaluació** de les activitats.

Per què és important un enfocament global i de desenvolupament sostenible?

Vivim en un món cada vegada més **interdependent** on situacions que pareix que queden lluny i que no ens afecten poden repercutir en el nostre dia a dia. L'adquisició de competències que permeten al nostre alumnat adquirir esta **dimensió global** serà cada vegada més necessària per al seu desenvolupament futur.

A més, la idea de sostenibilitat és necessària per a proporcionar-los les habilitats necessàries per a contribuir a un **món pròsper, equitatiu i just**. Entendre que el desenvolupament no pot ser durador si posa en risc el benestar d'altres persones, si no fomenta la pau o si ignora els drets humans és necessari perquè puguin **protegir els seus drets i els d'altres persones**.

Com facilita altres iniciatives d'educació en drets?

L'enfocament en el desenvolupament sostenible ofereix una visió d'obertura al món que pot contribuir a:

- Millorar el **clima escolar**, mitjançant la participació en activitats de mobilització que impliquen tota la comunitat educativa amb una noció de **solidaritat**.
- Impulsar la **participació** mitjançant la posada en marxa de les idees que puguin sorgir de l'alumnat per a millorar l'entorn i la convivència.
- Enfortir el **coneixement dels drets** vinculant-los a una **dimensió pràctica i real** en les situacions que afecten altres persones al món.
- Incidir en el **mateix desenvolupament** social, emocional, ètic i cognitiu de l'alumnat mitjançant la inclusió dins de les seues motivacions acadèmiques de metes relacionades amb els reptes a què s'enfronta el món.

Recursos addicionals

En l'enllaç següent hi ha més informació sobre l'educació per al desenvolupament sostenible: <https://www.unicef.es/educa/desarrollo-sostenible>

PREVENCIÓ DE MANIFESTACIONS D'ODI I DISCRIMINACIÓ

“La por du a la ira, la ira du a l’odi, l’odi du al patiment.”
–Mestre Yoda (a L’amença fantasma, de George Lucas)

DESCRIPCIÓ GENERAL

Posada en marxa d’iniciatives per a previndre manifestacions d’odi, de discriminació i d’intolerància en l’alumnat.

OBJECTIUS

- Protegir el dret de l’alumnat a viure lliure de discriminació i violència.
- Assegurar que el centre educatiu siga un entorn protector per a totes les persones que hi estudien i treballen.
- Educar en valors que fomenten la tolerància, la pau i la justícia.
- Generar un clima de convivència i bon tracte que fomenti la dignitat i el respecte.

POSADA EN MARXA

Complexitat: ●●●●○

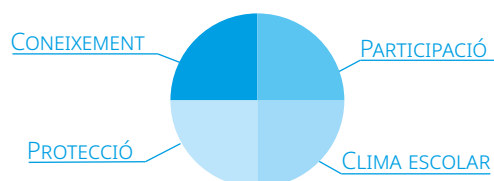
Temps emprat: ●●●○○

Necessitat de seguiment: ●●●●○○

Avaluació: ●●●○○

Calendari: Al llarg de tot el calendari escolar. Encara que hi pot haver activitats puntuals relacionades amb dates clau del calendari, l’ideal és que la prevenció es concebi com un procés continu de millora.

ÀMBITS

Les activitats relacionades amb la prevenció de manifestacions d’odi i discriminació afecten per igual els quatre àmbits de l’educació en drets.

Etapes clau

- Valorar quines són les **àrees de més risc** segons el context social, cultural i econòmic del nostre centre educatiu, per a poder tractar les que identifiquem com a prioritàries (racisme, sexisme, homofòbia, aporofòbia...).
- Detectar els **factors contextuais** (entorn, successos, xarxes socials...) que poden facilitar les manifestacions d'odi i discriminació.
- Dissenyar activitats que actuen sobre els factors contextuais a fi d'ajudar l'alumnat a **identificar les causes** de l'odi i la discriminació.
- Educar en la identificació d'**estereotips, biaixos i prejudicis**.
- Identificar quina classe de **conductes, actituds i discursos** en l'alumnat poden ser indicatius de manifestacions d'odi i discriminació. Buscar la modificació d'estes conductes, actituds i discursos.
- **Valorar i reconèixer** les iniciatives de l'alumnat per a posar fi a les manifestacions d'odi i discriminació que detecten al seu voltant.

Per què és imprescindible previndre l'odi i la discriminació?

L'odi és un **sentiment** que convertix en víctima tant qui el patix com qui l'experimenta i limita les possibilitats de tindre una vida plena. La prevenció de manifestacions d'odi en la infància protegeix la **salut mental** dels infants i fomenta les habilitats personals que els permetran conviure i contribuir a construir una societat més justa.

D'altra banda, la discriminació és la **manifestació conductual** dels estereotips i prejudicis negatius que encara perviuen sobre alguns col·lectius i d'unes certes característiques personals. La discriminació no sols és injusta, sinó que **limita les possibilitats** de desenvolupament de tota la societat perquè dificulta que algunes persones puguen desplegar tot el seu potencial i contribuir a l'avanç comú.

Com facilita altres iniciatives d'educació en drets?

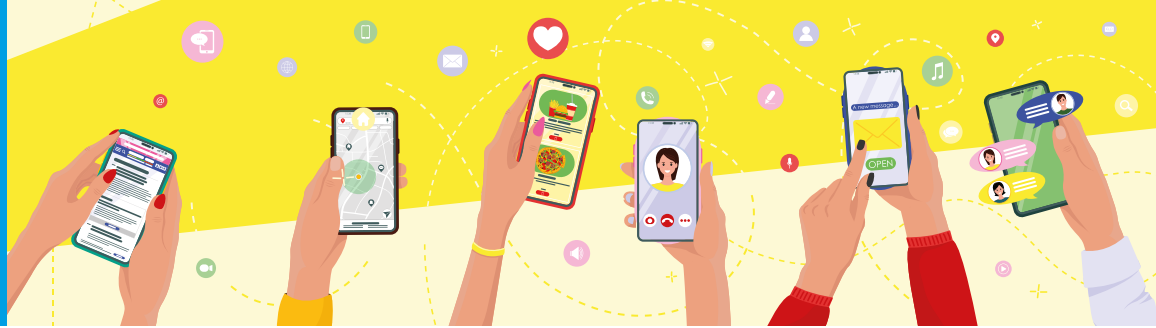
L'actuació en prevenció de manifestacions d'odi i discriminació oferix a la comunitat educativa una oportunitat per a fer introspecció, reflexionar sobre la cultura organitzativa i iniciar un procés de millora contínua:

- En el **clima escolar**, fent visibles les possibles contradiccions que hi ha entre els nostres valors, creences i accions i buscant formes conjuntes de fer-los congruents.
- En la **participació**, afavorint la inclusió de totes les persones i grups.
- En la **protecció**, creant un entorn segur on no es discrimina ningú per les seues característiques personals o circumstàncies familiars.
- En el **coneixement dels drets**, perquè la no-discriminació és un dels principis rectors de la Convenció sobre els Drets de l'Infant, sense el qual no es pot entendre bé com s'apliquen els drets.

Recursos addicionals

En l'enllaç següent hi ha més informació sobre la no-discriminació:

<https://www.unicef.es/educa/no-discriminacion>

EDUCACIÓ SOBRE DRETS DIGITALS

“És terriblement obvi que la nostra tecnologia ha superat la nostra humanitat.”
—Albert Einstein

DESCRIPCIÓ GENERAL

Introducció de propostes que permeten a l'alumnat ser més conscient dels seus drets digitals i també dels drets d'altres persones.

OBJECTIUS

- Educar en drets digitals i en ciutadania digital.
- Oferir a l'alumnat les competències necessàries per a autoprotegir-se dels perills d'Internet i les xarxes socials.
- Fomentar la comprensió de la vida digital com una part de la vida quotidiana, amb els seus beneficis, problemes, límits i conseqüències.

POSADA EN MARXA

Complexitat: ●●○○○

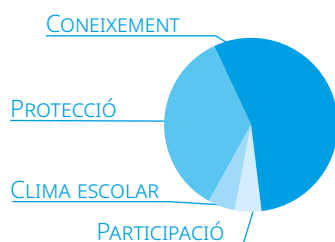
Temps emprat: ●●○○○

Necessitat de seguiment: ●●○○○

Avaluació: ●●●○○

Calendari: Al llarg de tot el calendari escolar. El coneixement sobre els drets digitals es pot transversalitzar en altres activitats relacionades amb els drets de la infància i l'adolescència.

ÀMBITS

Els dos àmbits que més es treballen en esta classe d'activitats, sobretot al principi, són els de coneixement dels drets i protecció. Més avant, quan l'alumnat ja ha adquirit competències, s'ha de fer més visible el paper de la participació i la repercussió sobre el clima escolar.

Etapes clau

- Fer un **diagnòstic sobre l'ús de la tecnologia** al centre educatiu: quins punts forts té, per a fer-los servir de suport, i quines àrees de millora, per a tractar-les.
- Difondre entre els grups de la comunitat educativa **informació i recursos pràctics** sobre l'ús responsable de la tecnologia.
- **Tractar amb les famílies les qüestions més urgents** sobre l'ús de la tecnologia que hàgem detectat, especialment les que puguen comportar algun risc per a l'alumnat.
- Avançar en les qüestions relacionades amb la **protecció de dades dins del centre**.
- Fomentar la **participació** infantil i adolescent en iniciatives que fomenten un ús responsable de la tecnologia. Valorar i recompensar les idees que partisquen de l'alumnat.
- **Fer el seguiment i l'avaluació** de les iniciatives sobre esta qüestió que s'hagen fet al llarg del curs.

Per què cal educar en drets digitals?

Els drets de la infància tenen **reflex en el món digital**, de manera que podem fer tot el possible per educar i protegir els drets en el món real mentre el nostre alumnat veu perillar estos mateixos drets en el món digital.

Tots els infants i adolescents necessiten **educació en competències digitals** per a poder prendre decisions informades i conscients sobre la seua vida digital. A més, necessiten entendre que la protecció en línia dels seus drets afecta de manera molt real la seua vida.

Un aspecte molt important de l'educació digital és la **prevenció d'infraccions**, perquè el nostre alumnat no es trobe per desconeixement en situacions en què han posat en perill els drets d'altres persones.

Com facilita altres iniciatives d'educació en drets?

El món digital forma part del món real i un enfocament d'educació en drets no seria complet si no hi incloguérem els drets digitals.

- **Coneixement dels drets:** saber que els drets de la infància i l'adolescència també s'exercixen a Internet i a les xarxes socials perquè puguen assumir responsabilitats sobre la seua activitat en línia.
- **Participació:** el món digital ofereix moltes possibilitats a la participació infantil i adolescent i, alhora, permet exercir-la de maneres que no existien en les estructures tradicionals de participació. Per a una participació segura i responsable cal reforçar la comprensió dels drets a la informació i la llibertat d'expressió.
- **Protecció:** la protecció és una qüestió clau, no sols contra els continguts nocius o il·lícits, sinó també pel que fa als hàbits de consum, el temps d'ús, la salut mental, el benestar i les relacions.

Recursos addicionals

En l'enllaç següent hi ha més informació sobre l'educació sobre drets digitals:

<https://www.unicef.es/educa/derechos-digitales>

Per a cada infància

Tant se val qui siga.

Tant se val on visca.

Cada infant mereix gaudir de la seua infància.

Mereix un futur.

Mereix una oportunitat justa.

És per això que actua UNICEF.

Per a cada infant.

Treballa dia rere dia.

En més de 190 països i territoris.

Arriba allà on és més difícil arribar.

Arriba a qui queda més lluny de l'ajuda.

Arriba a qui s'ha quedat al marge.

Arriba als més exclosos.

Per això maldem fins al final.

I no ens rendim mai.

per a cada infància